

การจัดงานพระราชพิธี รัฐพิธีฯ

นายสรชัย เทียมทวีสิน
ที่ปรึกษาสำนักพระราชวัง

สำนักพระราชวังมีหน้าที่ ถวายความปลอดภัย บริหารงานทั่วไปและจัดงานพระราชพิธี รัฐพิธี เสด็จออกพระราชพิธีเป็นตำแหน่งสูงสุดเทียบเท่ากรมในเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี เสด็จออกฯ เป็นข้าราชการพลเรือนในพระองค์

สำนักราชเลขาธิการ มีหน้าที่เกี่ยวกับเลขานุการขององค์พระมหากษัตริย์ ราชเลขาธิการ คือ ตำแหน่งของผู้บริหารสูงสุดในสำนักราชเลขาธิการ เช่น ทูลเชิญเสด็จ ก็ต้องมาติดต่อที่สำนักราชเลขาธิการ

พระราชพิธี

หมายถึง ในหลวงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กำหนดไว้เป็นประจำตามราชประเพณี สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ งาน คือ งานเพื่อเป็นสิริมงคล งานที่แสดงกตัญญูต่อพระมหากษัตริย์ งานที่เป็นวันสำคัญในพระพุทธศาสนา

ก่อนถึงงานพระราชพิธี จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีหมายกำหนดการของงานราชพิธี

พระราชพิธี แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

- พระราชพิธีประจำ คือ งานพระราชพิธีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี มี ๑๔ พระราชพิธี ในหลวงทรงโปรดให้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี
- พระราชพิธีพิเศษ คือ งานพระราชพิธีที่จัดขึ้นนอกเหนือจากพระราชพิธีประจำ

รัฐพิธี

หมายถึง งานที่รัฐบาลกราบบังคมทูลขอพระมหากษัตริย์ให้ทรงรับไว้เป็นงานรัฐพิธี เช่น งานถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ โดยมี ในหลวง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร หรือ องคมนตรี เข้าร่วมพิธี

รัฐพิธี แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

- รัฐพิธีประจำ คือ รัฐพิธีที่กำหนดไว้เป็นประจำ เช่น วันพ่อขุนรามฯ วันสมเด็จพระนเรศวรฯ
- รัฐพิธีพิเศษ คือ งานรัฐพิธีประกอบขึ้นนอกเหนือจากรัฐพิธีประจำ เช่น เปิดประชุมรัฐสภา

พระราชพิธี คือ ในหลวงกำหนด รัฐพิธี คือรัฐกำหนด

พิธี

หมายถึง งานที่ผู้ใดก็ตามสามารถจัดขึ้นตามลัทธิ ตลอดงานส่วนใหญ่เป็นงานที่อยู่ต่างจังหวัด

ความแตกต่างของหมายกำหนดการ กำหนดการ หมายรับสั่ง

หมายกำหนดการ ใช้ในพระราชพิธี รัฐพิธี คือ เอกสารที่แจ้งกำหนดขั้นตอนของงานพระราชพิธีและรัฐพิธี โดยเฉพาะลักษณะของเอกสารจะต้องอ้างพระบรมราชโองการ เช่น ในหลวงเสด็จฯ พระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระสังฆราช แต่คนทั่วไปไม่ต้องใช้หมายกำหนดการ , งานพระราชทาน , ถวายพระพร

กำหนดการ ใช้ในงานพิธีต่างๆ คือ เอกสารที่แจ้งกำหนดขั้นตอนของงาน
หมายรับสั่ง เป็นเอกสารที่ออกถึงพระบรมวงศานุวงศ์ และผู้มีตำแหน่งเฝ้าทูลละอองฯ รวมไปถึงหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทราบ เป็นเอกสารที่ออกถึงผู้ที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ

การแต่งกายตามหมายกำหนดการ กำหนดการ หมายรับสั่ง ในพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่างๆ ให้แต่งกายตามที่แจ้ง

การแต่งกายมีลักษณะ ดังนี้

- เครื่องแบบเต็มยศ
- เครื่องแบบครึ่งยศ
- เครื่องแบบปกติขาว
- กากีคอพับแขนยาว

การประดับเครื่องราชของอิสริยาภรณ์

ข้อพึงปฏิบัติในการเข้าเฝ้าฯ

๑. การแต่งกายตามหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือหมายรับสั่งของสำนักพระราชวัง
๒. ต้องไปถึงก่อนเวลาเสด็จ ๑ ชั่วโมง
๓. ผู้เฝ้าต้องสำรวมกริยามารยาท
๔. ถ้ายืนเข้าเฝ้าฯ ไม่ควรเอามือโพล่หลัง
๕. นั่งเก้าอี้ไม่ควรนั่งไขว่ห้าง
๖. ไม่สวมแว่นตาดำ แว่นสีชา
๗. ไม่ควรสูบบุหรี่ ไม่ควรเคี้ยวหมากฝรั่งในพระที่นั่งหรือในพลับพลาพิธี
๘. ขณะเข้าเฝ้าฯ ไม่ควรพูดคุยกันเสียงดังเกินควร
๙. ไม่ควรถือถูงยามนำสิ่งของติดตัวมากเกินไป
๑๐. ห้ามนำอาวุธเข้ามาในบริเวณรับเสด็จฯ
๑๑. ห้ามนำเครื่องมือสื่อสารติดตัวไปในการเข้าเฝ้าฯ โดยเด็ดขาด
๑๒. เมื่อไปถึงสถานที่ที่กำหนดจะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงของเจ้าหน้าที่

ผู้ว่าฯ ควรทราบเรื่องดังต่อไปนี้

- การลงนามถวายพระพร สถานที่จัดลงนามถวายพระพร
- แผนผังสังเขปการเข้าเฝ้าฯ งานพระราชพิธี
- การจูดรูปเทียนตั้งจากซ้ายไปขวา โต๊ะหมู่ตั้งอยู่ด้านไหนก็ได้ของพระสงฆ์ สามารถปรับเปลี่ยนยึดหยุ่นได้แล้วแต่สถานที่ การประเคนถวายพระสงฆ์ การเวียนเทียน การวางพานพุ่ม การวางพวงมาลา การนำพุ่มทอง พุ่มเงินไปตั้งในงานพิธี
- การตั้งเครื่องทองน้อยใช้สำหรับผู้เสียชีวิตไปแล้ว ใช้ได้ในทุกระดับชั้น
- การจัดลงนามถวายพระพร ให้วางพานพุ่มทองไว้ด้านขวามือ พุ่มเงินซ้ายมือ โดยใช้พานกระทงดอกไม้ รูป เทียน วางทับกัน

- การเชิญทูลเสด็จพระบรมวงศานุวงศ์
- การประชุมตรวจพื้นที่จะมีการตกลงในรายละเอียดการเสด็จฯ
- กรมโยธาธิการและผังเมือง สร้างพลับพลาพิธี ประดับธงชาติ ธงพระนามาภิไธย หรืออักษรนาม
- การบรรเลงเพลง (ใช้วงดุริยางค์ วงเครื่องสาย เปิดเครื่องเล่น) เพลงสรรเสริญพระบารมี

เพลงมหาชัย เพลงมหาฤกษ์

- การบรรเลงเพลงในพิธีการที่มีผู้แทนพระองค์ การทูลเกล้าฯ ถวายพวงมาลัย
- การเดินตามเสด็จฯ การร่วมโต๊ะเสวย การจัดโต๊ะเสวย การดื่มถวายพระพร
- การขอพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ การวางพวงมาลาหน้าศพ หีบเพลิงพระราชทาน

